

Innst. S. nr. 9

(2001-2002)

Innstilling fra forsvarskomiteen om tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet for 2001 knyttet til beredskapsformål

St.prp. nr. 7 (2001-2002)

Til Stortinget

1. INNLEDNING

Etter terroraksjonene i USA 11. september 2001 er det nødvendig å iverksette enkelte tiltak som skal bidra til å forebygge tilsvarende hendelser i Norge, og bidra til å redusere skadevirkningene. Etter USAs motangrep er det generelt en økt fare for nye terroranslag, men p.t. er det ingen indikasjon om konkrete angrep mot Norge.

Det er fremmet en kongelig resolusjon om fullmakt til å overskride bevilgningen på kap. 451 Sivilt beredskap med inntil 6 mill. kroner.

2. NÆRMERE OM DE ENKELTE TILTAKENE

Kap. 440 Politi- og lensmannsetaten og kap. 441 Oslo politidistrikt

Tiltak som er iverksatt innebærer at politiet får økte utgifter til blant annet vakthold og sikringstiltak. Merutgiftene for Oslo politidistrikt dreier seg i all hovedsak om en betydelig økning i omfanget av ambassadevakthold. Dette må dekkes inn ved økt bruk av overtid. Romerike politidistrikt har utgifter i forbindelse med at det er iverksatt økte sikkerhetstiltak ved Gardermoen lufthavn. De totale utgiftene varierer mellom kr 790 000 og kr 2 250 000 pr. uke.

Det er vanskelig på det nåværende tidspunkt å ha full oversikt over hvilke utgifter som påløper resten av året. Dersom dagens trusselbilde ikke endrer seg, kan utgiftene anslås til totalt 36 mill. kroner. Dette baserer seg på at det vil være om lag samme nivå på sikkerhetstiltak, vakthold m.m. som det har vært siden 7. oktober 2001.

For politiets overvåkingstjeneste anslås merutgiftene å bli om lag 4 mill. kroner.

Kryptert nett

Det er av stor betydning at sentrale myndigheter og politidistriktene kan kommunisere seg imellom på krypterte kommunikasjonslinjer. Særlig gjelder dette i beredskapssituasjoner hvor det er viktig å beskytte informasjonsutveksling mot avlytting/innsyn.

Et fullt utbygd beredskapsnett vil innebære at alle de 27 politidistriktene (fra 1. januar 2002) samt Justisdepartementet, Politidirektoratet, Politiets overvåkingstjeneste og Sysselmannen på Svalbard vil kunne kommunisere på et kryptert nett. I dag er nettet utbygd slik at Politiets overvåkingstjeneste samt 10 politidistrikter har et slikt beredskapsnett. Et fullt utbygd beredskapsnett er beregnet å koste 5 mill. kroner.

Justisdepartementet foreslår på denne bakgrunn en tilleggsbevilgning på 5 mill. kroner til formålet i 2001.

Det foreslås å øke bevilgningene under kap. 440 post 1 med 11,4 mill. kroner og kap. 441 post 1 med 29,6 mill. kroner.

Kap. 451 Sivilt beredskap

Post 1 Driftsutgifter

Opplæring i Sivilforsvaret og nødetatene

På bakgrunn av den nåværende trusselsituasjonen foreslås det at Sivilforsvarets innsatsgrupper (IG) skal øves en gang pr. år. Forslaget medfører behov for en tilleggsbevilgning på 5,0 mill. kroner i 2001. Helårsvirkning av forslaget er 15 mill. kroner. Det er beregnet at det i inneværende år kan øves ca. 3 000 mannskaper. Det vil bli utarbeidet et øvelseskonsept som tar utgangspunkt i den nåværende trusselsituasjonen. Bevilgningen skal dekke utgifter til godtgjørelse, forpleining, reiseutgifter, mv.

På bakgrunn av ovennevnte foreslår Justisdepartementet en tilleggsbevilgning på 10 mill. kroner til dekning av utgifter til opplæring i Sivilforsvaret og nødetatene.

Styrking av den regionale og kommunale kriseberedskapen

For å styrke den regionale og kommunale kriseberedskapen foreslår Justisdepartementet at det i 2001 arrangeres øvelser og andre tiltak i utvalgte fylker for alle ordførere og rådmenn. Det foreslås at fylker i henhold til de aktuelle trusselvurderingene gis prioritet. Det vil være behov for en styrking på 1 mill. kroner.

Informasjonsmateriell

Det er beregnet at kostnader forbundet med informasjonstiltak overfor publikum vil koste 300 000 kroner i 2001. Justisdepartementet anser dette som et engangsbehov som følge av den ekstraordinære situasjonen.

Samlet foreslås en tilleggsbevilgning på kap. 451 post 1 på 11,3 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Beredskap mot masseødelegelsesmidler

Sosial- og helsedepartementet har foreslått å styrke den helsemessige beredskap mot atom-, biologiske og kjemiske våpen, jf. St.prp. nr. 3 (2001-2002) fra Sosial- og helsedepartementet. Sosial- og helsedepartementet har også foreslått at det gis opplæring til personell i brann- og redningsetatene, politiets uteledere og nøkkelpersonell i bruk av dekontamineringsutstyr.

Dersom dekontamineringsutstyr skal ha tilstrekkelig beredskapsmessig effekt, er det nødvendig at det anskaffes utstyr både til bruk ved sykehus og på skadested. I denne sammenheng påpekes det at den viktigste dekontamineringen foregår på skadested, før tilskadekomne kontaminerte personer fraktes til sykehus. Hvis redningsmannskapene har nødvendig verneutstyr og dekontaminering kan skje på skadestedet, vil øvrig redningspersonell, ambulanser mv. ikke kontamineres under transport av de skadde. På denne måten unngås behovet for dekontaminering av transportmidler, redningsutstyr, mv. I en situasjon hvor C-midler spres, vil personer som er kontaminert også forflytte seg utenfor det avgrensede skadestedet. Når disse så oppsøker sykehusene, må sykehusene ha dekontamineringsutstyr slik at nødvendig pleie kan bli gitt.

Justisdepartementet vil på bakgrunn av dette anbefale innkjøp av eget dekontamineringsutstyr for bruk på skadested. Som et strakstiltak for å etablere tilstrekkelig beredskap mot kjemiske våpen på skadested, har Sivilforsvaret i Oslo bestilt 2 mobile dekontamineringsenheter for hurtig levering. Begge enhetene vil være operative i løpet av kort tid, og skal betjenes av personell fra Sivilforsvarets fredsinnsettingsgrupper (FIG).

I tillegg til de to enhetene med dekontamineringsutstyr som er bestilt, vil det være behov for å kjøpe inn enheter til fordeling utover i landet. Utplasseringen vil bli koordinert med utplasseringen av helsemyndighetenes dekontamineringsutstyr. Disse tiltakene er foreløpig beregnet å koste inntil 25 mill. kroner.

Det foreslås en tilleggsbevilgning på 25 mill. kroner i 2001 til dekning av utgifter til dekontamineringsenheter for Sivilforsvaret. Sivilforsvarets utstyr skal kunne brukes på et skadested hvor de tre nødetatene (politi, brann og helse) er involvert.

Gassmasker

Sivilforsvarets gassmasker har hittil vært lagret ved steder man ut fra militære trusselvurderinger har ansett som utsatt, samt ved risikoutsatt industri. Det er ønskelig å styrke beredskapen med gassmasker noe.

På grunn av manglende leveringskapasitet i markedet, vil det ikke være mulig å få kjøpt mer enn 5 000 gassmasker i inneværende år. Justisdepartementet foreslår en fullstendig utskiftning av eksisterende gassmasker med utskiftning av om lag 50 000 gassmasker pr. år.

Justisdepartementet foreslår en tilleggsbevilgning på 5 mill. kroner i 2001 til dekning av utgifter til utskiftning av gassmasker for Sivilforsvaret. Helårsvirkningen av dette forslaget er anslått til 50 mill. kroner.

Innkjøp av sivilforsvarsmateriell

Det vises til forslaget om å styrke øvelsesaktiviteten for Sivilforsvarets innsatsstyrker (IG). Dersom det skal holdes flere øvelser i Sivilforsvaret, vil det være behov for å styrke bevilgningen til Sivilforsvaret slik at det kan foretas nødvendige utskiftninger av materiell.

Justisdepartementet foreslår en tilleggsbevilgning på 5 mill. kroner i 2001 til dekning av utgifter til utskiftning av materiell som følge av økt satsning på øvelser av Sivilforsvarets innsatsgrupper (IG). Det er anslått at de årlige kostnadene knyttet til nødvendig utskiftning av materiell til Sivilforsvarets innsatsstyrker vil være 25 mill. kroner.

Oppgradering av eksisterende varslingsystem

Justisdepartementet har vurdert Sivilforsvarets varslingsystem i lys av terrorangrepene i USA, og vil med dette foreslå nødvendige investeringer for å øke dets muligheter til å varsle sivilbefolkningen i akutte situasjoner.

På bakgrunn av den nåværende situasjonen vil Justisdepartementet anbefale at arbeidet med oppgraderingen av dagens varslingsystem forseres.

Det er usikkerhet knyttet til hvor mye av varslingsystemet som kan oppgraderes i inneværende år, men beregninger viser at det kan foretas oppgraderinger for ca. 5 mill. kroner i 2001. Den foreslåtte oppgraderingen av varslingsystemet er foreløpig beregnet å koste inntil 30 mill. kroner totalt. Justisdepartementet foreslår på bakgrunn av dette en tilleggsbevilgning på 5 mill. kroner i 2001 til oppgradering av varslingsystemet.

Totalt foreslås en tilleggsbevilgning på 40 mill. kroner på kap. 451 post 45 Større nyanskaffelser i 2001.

Kap. 1522 Statens forvaltningstjeneste

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Med bakgrunn i en fornyet vurdering av risikoen for terrorvirksomhet mot bygninger og institusjoner i Norge etter hendelsene i USA 11. september 2001, har Regjeringen kommet til at sikkerheten for departementene og statsministerens kontor bør styrkes.

For å forbedre sikkerheten umiddelbart er det behov for utstyr som muliggjør bedre og mer kontinuerlig overvåkning av alle fasader i Regjeringskvartalet. Videre er det behov for kortsiktige tiltak for å styrke IT-sikkerheten i Regjeringskvartalet, og det vil være behov for utstyr som gir bedre samlet kontroll med post- og varelevering til de ulike resepsjonene. Til umiddelbar styrking av sikkerheten i og rundt Regjeringskvartalet foreslår Regjeringen en tilleggsbevilgning på til sammen 5 mill. kroner til nevnte tiltak.

I tillegg til tiltak i Regjeringskvartalet som bør iverksettes snarest mulig, vil en komme tilbake til styrking av arbeidet generelt på sikkerhetsområdet. Den mer langsiktige planleggingen for sikkerheten i Regjeringskvartalet er igangsatt.

Kap. 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg og kap. 1792 Norske styrker i utlandet

Kryptert mobilt samband i statsforvaltningen

Forsvarsdepartementet har utviklet et kryptert mobiltelefonsystem for bruk i Forsvaret og øvrige deler av forvaltningen. Systemet (GSM kryptotelefon) skal kunne anvendes nasjonalt og internasjonalt, og være basert på tilgjengelig kommunikasjonsnett, bl.a. GSM-nettet. GSM kryptotelefon skal kunne beskytte tale og data på alle graderingsnivåer til og med HEMMELIG. Systemet vil kunne benyttes i fredstid og kriser. Det vil også kunne anvendes i fredsbevarende operasjoner utenfor Norge, forutsatt at kommunikasjonsnett er tilgjengelig.

Ordinær kommersielt tilgjengelig mobiltelefon kan avlyttes. I dag kan gradert samband kun skje gjennom fastmonterte systemer. Det eksisterer i dag ikke sikkerhetsgodkjente mobiltelefoner for overføring av gradert informasjon. Behovet for slike løsninger er imidlertid sterkt økende, og ikke minst aktualisert i forbindelse med terroranslagene mot USA med påfølgende opptrapping av norsk kriseberedskap. Deler av statsforvaltningen har gitt klart uttrykk for behovet for et kryptert mobiltelefonsystem. Ifølge rapport som er utarbeidet av Nasjonal sikkerhetsmyndighet er behovet anslått til nærmere 1 000 enheter i statsforvaltningen, inklusiv Forsvaret.

Utviklingsprosjektet har en ramme på 53 mill. kroner, og er finansiert over forsvarsbudsjettet. Prosjektet ferdigstilles i løpet av høsten 2001. Serieproduksjon og levering av telefonen vil kunne starte etter dette. Enhetspris ved serieleveranse er beregnet til vel 40 000 kroner inklusiv merverdiavgift. Prisen vil imidlertid

avhenge av antall enheter som anskaffes og tillegg utstyr for oppkobling mot fasttelefon. For å sikre leveranse av telefonen snarest mulig, er det nødvendig å stille til disposisjon midler for å inngå de nødvendige kontraktsmessige forpliktelser. Det foreslås derfor at 50 mill. kroner på forsvarsbudsjettet kap. 1792 Norske styrker i utlandet, post 1 Driftsutgifter omdisponeres til kap. 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Større utstyrsanskaffelser. Prognose for forbruk på kap. 1792 Norske styrker i utlandet viser at det kan bli et mindreforbruk på 350-400 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak ubrukte reserver avsatt til formål som ikke har oppstått, og lavere utgifter til styrkeproduksjon som følge av endret kontraktsmodell.

3. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen, Marit Nybakk, Gunnar Halvorsen og Leif Lund, fra Høyre, Kari Gløersen og Åge Konradsen, fra Fremskrittspartiet, Per Roar Bredvold og Per Ove Width, fra Sosialistisk Venstreparti, Kjetil Bjørklund, fra Kristelig Folkeparti, Åse Wisløff Nilssen, og fra Senterpartiet, Odd Roger Enoksen, viser til at terrorangrepet mot USA har satt fokus på det nye trusselbildet og samfunnets sårbarhet. Komiteen viser at det er nødvendig å styrke beredskapen ved å iverksette tiltak for å forebygge tilsvarende hendelser i Norge.

Komiteen har merket seg og har forståelse for at det påløper ekstra utgifter knyttet til kapitlene 440 og 441, samt at fremtidige trusselvurderinger vil kunne påvirke tiltak og kostnadsnivå.

Komiteen har merket seg at merutgiftene for Politiets overvåkingstjeneste (POT) er anslått til om lag 4 mill. kroner.

Komiteen har merket seg behovet for å få til et fullt utbygd beredskapsnett og at det er nødvendig med en tilleggsbevilgning til dekning av utgifter til opplæring i Sivilforsvaret og nødetatene.

Komiteen er enig i at den regionale og kommunale kriseberedskapen styrkes i den aktuelle situasjonen.

Komiteen har merket seg at det allerede har vært nødvendig å bestille 2 mobile dekontamineringsenheter, og at det vil bli nødvendig å kjøpe inn flere enheter til fordeling utover i landet. Komiteen er enig i den foreslåtte tilleggsbevilgningen på 25 mill. kroner til dekning av utgifter til dekontamineringsenheter for Sivilforsvaret.

Komiteen har merket seg at Justisdepartementet vurderer behovet for innkjøp av vernemasker til 50 000 pr. år, men at det ikke vil være mulig å få kjøpt mer enn 5 000 vernemasker i år.

Komiteen har merket seg at Justisdepartementet legger opp til en forsert oppgradering av eksisterende varslingsystem, og er enig i dette.

Komiteen har merket seg at Regjeringen er kommet til at sikkerheten for departementene og statsministerens kontor bør styrkes, og at det må iverksettes en generell styrking av arbeidet på sikkerhetsområdet. Komiteen er enig i dette.

Komiteen har merket seg at behovet for kryptert mobilt samband i statsforvaltningen har økt etter terroranslagene mot USA og opptrappingen av norsk kriseberedskap. Komiteen har merket seg at utviklingsprosjektet skal finansieres ved en omdisponering

innenfor forsvarsbudsjettets kapitler for investeringer og internasjonale operasjoner. Komiteen har ingen merknader til en slik omdisponering da den er gjort mulig gjennom et større mindreforbruk på budsjettkapitlet for norske styrker i utlandet.

Komiteen har merket seg at både den avtroppende regjeringen Stoltenberg og den nye regjeringen Bondevik har signalisert en stortingsmelding om samfunnsikkerhet og beredskap som oppfølging av NOU 2000:24 Et sårbart samfunn. Komiteen imøteser dette i lys av den aktuelle situasjonen og viser til merknader i Innst. S. nr. 342 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 45 (2000-2001).

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og råår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

På statsbudsjettet for 2001 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
440		Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i> , forhøyes med	11 400 000
		fra kr 4 858 999 000 til kr 4 870 399 000	
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i> , forhøyes med	29 600 000
		fra kr 1 015 812 000 til kr 1 045 412 000	
451		Sivilt beredskap (jf. kap. 3451)	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	11 300 000
		fra kr 256 120 000 til kr 267 420 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	40 000 000
		fra kr 15 855 000 til kr 55 855 000	
1522		Statens forvaltningstjeneste	
	45	Større utstyrsanskaffelser, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	5 000 000
		fra kr 10 481 000 til kr 15 481 000	
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	45	Større utstyrsanskaffelser, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	50 000 000
		fra kr 6 318 461 000 til kr 6 368 461 000	
1792		Norske styrker i utlandet	
	1	Driftsutgifter, reduseres med	50 000 000
		fra kr 1 922 000 000 til kr 1 872 000 000	

Oslo, i forsvarskomiteen, den 1. november 2001

Marit Nybakk
leder og ordfører

Kari Gløersen
fung. sekretær